

V POZADÍ SLUM, KDE
MARIÁN PRACOVAL.

MÁRIA CHLEBANOVÁ, FOTO ARCHÍV M. ZAHRADNÍKA

Marián Zahradník: „Väčšina z nás príde s nereálnymi predstavami...“

VERÍ, ŽE SVOJU MISIU MÁ KAŽDÝ ČLOVEK, KDEKOĽVEK SA JU SNAŽÍ PLNIŤ – V AFRIKE ČI V DUBNICI. VŠADE JE NAŠOU ÚLOHOU ŽIŤ KAŽDODENNÝ ŽIVOT JEDNODUCHO, ALE NAPLNO – MISIJNÝ DOBROVOĽNÍK MARIÁN ZAHRADNÍK.

Marián pochádza z Dubnice nad Váhom. Vyštudoval zahraničný obchod na Ekonomickej univerzite v Bratislave a už počas štúdia sa zaujímal o rozvojové krajiny. Hneď po jeho skončení sa rozhodol odísť do Juhoafrickej republiky.

Myšlienka ísť na misie sa u neho zrodila a postupne dozriela v kontakte s misionármi pôsobiacimi v Dubnici nad Váhom. Najskôr to bol salezián Peter Červeň, ktorý bol v Azerbajdžane. Marián mal vtedy šestnásť rokov a stretnutia v „orátku“ so vzácnymi rozhovormi boli tým prvým impulzom k jeho misijnému povolaniu. Prípravu na misiu absolvoval u sestier saleziánok, ktoré vysielajú dobrovoľníkov prostredníctvom organizácie VIDES. Marián nám o príprave na misiu už z pohľadu ex-dobrovoľníka povedal: „Príprava je extrémne dôležitá. Musí postupne, vhodným spôsobom posunúť vnímanie dobrovoľníkov – väčšina z nás príde s nereálnymi predstavami o misiách a pôsobení v nich, ktoré získa čítaním

článkov a sledovaním misijných videí. Je dôležité, aby sa mnohé pekné a dobré predstavy zachovali, aby sa ideály nestratili, ale aby sa zároveň stali reálnejšími a aby sa dobrovoľník pripravil na ťažkosti spojené s pobytom v cudzej krajine a so životom v úplne odlišnej kultúre. Inak môže byť príchod do krajiny priveľkým šokom a stať sa prekážkou v misijnom pôsobení aj v osobnom prežívaní tohto času.“

JUHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Marián strávil rok v Juhoafrickej republike. JAR je v mnohom odlišná od iných afrických krajín. „Nie je až taká chudobná ako iné krajiny, sústreďuje v sebe tretinu celého afrického priemyslu a služieb, mnohé väčšie mestá sú modernými mestami s rozvinutou infraštruktúrou, ktorú by sme im neraz mohli závidieť aj na Slovensku. Sklenené mrakodrapy však hneď za svojimi plotmi skrý-

vajú obrovské štvrte chatrčí a drobných domčekov, tzv. „townships“. Nie sú to typické slumy, často však k tomuto označeniu nemajú ďaleko.

Krajina si so sebou nesie dedičstvo režimu nadvlády bielych, apartheidu, ktorý sa skončil začiatkom 90-tych rokov. Biela vláda sa postarala o hospodársky rozmach v krajine. Dlhé desaťročia ho však rezervovala len pre bielych. Väčšinové čierne obyvateľstvo žilo bez možnosti podieľať sa na využívaní príjmov z priemyslu a z ťažby zlata a diamantov. Dnes sú obyvatelia rovnoprávni, avšak mnohí čierni si v sebe stále nesú akýsi pocit menejcennosti, slabé sebavedomie a pochybnosti o svojich schopnostiach a talentoch. A povedzme si úprimne – veľmi často sa uspokojia so svojím status quo. Mladí dospelí snívajú o tom, ako sa raz stanú astronautami či hercami, ale dokončiť si maturitu ich neláka,“ vysvetľuje Marián.

JOHANNESBURG – MIESTO MISIE

Johannesburg – päťmiliónová aglomerácia, hlavné priemyselné a banské centrum JAR. Aj preto sa sem sťahujú ľudia zo všetkých kútov krajiny, ale aj z Mozambiku, Zimbabwe či Nigérie v nádeji na získanie práce. Tej tu však nie je dostatok. A ak aj prácu nájdú, z malého platu

CENTRUM JOHANNESBURGU

musia živiť široké príbuzenstvo a v konečnom dôsledku žijú v horších podmienkach ako predtým na vidieku.

Marián pôsobil na predmestí Johannesburgu. Pracoval na dostavbe a prevádzke vzdelávacieho centra skladajúceho sa zo škôlky, základnej školy a učňovského rekvalifikačného centra, ktoré riadia saleziáni a saleziánky. „Čas som trávil nákupmi materiálu, administráciou zahraničných grantových projektov, spoluprácou s miestnymi zamestnancami, po technickej stránke som zabezpečoval počítačovú učebňu a mnoho iných drobných vecí. Popri tom po poobediach a víkendoch som sa stretával s cha-

lanmi v oratku a s mladými zo stretka,“ hovorí o svojej činnosti.

Na svoje prvé dojmy po príchode do Afriky a neznáma si spomína takto: „Na začiatku je hlavne všetko, všetko nové a iné. Človek si musí zvykať na mnoho vecí, napríklad, že nemôže z bezpečnostných dôvodov za žiadnych okolností vyjsť v noci na ulicu, alebo navyknúť si na sucho a prach všade okolo, len kde-tu s náznakmi zelene. Známe je, že Afričania majú na všetko čas, hodinky nosia bez bateriek, sú len súčasťou imidžu, a to nám, časovo a výkonovo orientovaným Európanom určite nejakú dobu zvyšuje krvný tlak...“

UČNI Z UČŇOVSKÉHO REKVALIFIKAČNÉHO CENTRA

TRADIČNÉ NÁBOŽENSTVO A VIERA

Tradičným náboženstvom je viera v „predkov“, s ktorými možno určitým spôsobom komunikovať a ktorí môžu žijúcim poskytnúť vhodné rady, veštby, prorocťvá... „K predkom sa utiekajú v prípade problémov aj radostí, sú určitou formou božstva. Spojenie s predkami zabezpečuje šaman „sangoma“. Ten sa prostredníctvom rôznych rituálov a tancov dostáva na potrebnú komunikačnú úroveň. Dnes však veľmi málo ľudí žije čisto v tejto viere,“ hovorí Marián. Veľkým problémom Afriky je obrovské množstvo kresťanských siekt, ktoré však s kresťanstvom majú veľmi málo spoločné a skôr ľudí zväzujú a manipulujú, než by im pomáhali a snažili sa ich opravdivo rozvíjať. Tieto sekty sa často miešajú s tradičnou vierou v predkov a výsledok môže byť dosť zaujímavý, ale neraz aj nebezpečný.

Vďaka veľkému množstvu Indov (v súčasnosti niekoľko miliónov), ktorých sem pred mnohými rokmi priviezli anglickí kolonizátori, je značne rozšírený islam. Spolu-

práca s moslimami je tu však veľmi príjemná, mnohí dokonca pomáhali pri budovaní nášho misijného diela,“ hovorí Marián. Zastúpení sú aj hinduisti a judaisti.

TRADÍCIE

Možno tak ako u nás, mnohé ľudové tradície sa zaujímavo miešajú s novým spôsobom života. Na jednej strane je tendencia prispôbiť sa západnému životnému štýlu, na druhej strane tradičná kultúra si drží svoje miesto. „A tak tradičný ľudový liečiteľ a prostredník s mystickým svetom „predkov“, šaman „sangoma“ môže pokojne mimo „pracovnej doby“ nosiť originálne Nike tričko dovezené zo secondhandu z Európy, k tomu rifle a adidasky. Alebo salezián-spolupracovník (ASC) s vlastným notebookom a kontom na Facebooku „musí“ absolovať tradičnú obriezku, aby sa uchránil pred zlými vplyvmi. Mimochodom, internet v mobile je dnes v hociktorej plechovej chatrči a ak nie si na Facebooku, určite to trochu znižuje tvoj sociálny status,“ aj takto vnímal Afriku Marián.

A čo v Afrike jedol, čo chutilo a čo sa nedalo zjesť? „Najrozšírenejším jedlom je hádam všeafrický pokrm, vyskytujúci sa všade pod iným menom: kukuričná kaša (múka a voda), v JAR ho volajú „pap“, je to niečo na štýl talianskej polenty.

Špeciality už sú rôzne – grilované kuracie paprčky, smažené húsenice či chrobáky, kravské oči a podobne.

Hmmm, zjesť sa dá všetko, väčšinou je to len o tých psychických blokoch.“

V misii strávil Marián rok a hoci sa mu s krajinou a s „jeho“ ľuďmi lúčilo veľmi ťažko, cítil to ako správny čas ísť domov a robiť ďalšie kroky vo vlastnom živote. „Byť dobrovoľníkom je krásne, ale nedá sa robiť „dobrovoľne“ celý život. Teším sa, že som sa mohol domov vrátiť s iným pohľadom na množstvo vecí a teraz je čas byť tu a pozerat' sa na svet aj očami tejto skúsenosti.“

POBYT V MISII ZMENIL MÔJ ŽIVOT

„G. K. Chesterton hovorí, že dôvodom cestovania je to, aby sme nakoniec vstúpili do vlastnej krajiny ako do cudzej. Tieto slová majú mimoriadnu hĺbku – doma, vo svojom meste či krajine máme tendenciu predpokladať, že všade inde sú veci iné a tak trochu čudné, pričom my sme ten normál a zdravý štandard. Dnes sa mi zdá, že to môže byť akoby neúcta voči rozmanitosti sveta. Naše malé Slovensko je krásne, ale nie je dobré si myslieť, že u nás najlepšie vieme, ako má všetko fungovať. Život je bohatý a pestrý a to, čo môžeme doma pokladať za nemeňteľné a samozrejmé, funguje inde celkom prirodzene úplne inak. Človek sa tak naučí zvažovať rôzne možnosti a proti rozdielom nielen nebojovať, nielen ich „tolerovať“, ale prijímať ich, vážiť si ich a obdivovať.

Samozrejme, nie je ani dobré po návrate domov odmietat' všetko tunajšie. Treba sa len naučiť, že život nie je čier-

MYS DOBREJ NÁDEJE – KEDYSI KONIEC SVETA...

nobiely, má mnoho farieb a odtieňov a niekto môže mať radšej inú farbu, ako je tá moja. Najjednoduchší príklad: u nás môže byť pre niekoho pohoršujúce, ak je nejaká pieseň v kostole sprevádzaná tleskaním. V Afrike neexistuje statická omša, počas omše sa musí tleskať, písať a tancovať. Ak sa nezapojíš, môžeš sa stať predmetom pohoršenia ľudí. Čiže jedna a tá istá vec vyvoláva v rôznych ľuďoch úplne protichodné reakcie. Neznamená to však, že tak alebo onak je to správne či nesprávne. Jednoducho to môže byť tak aj tak!“

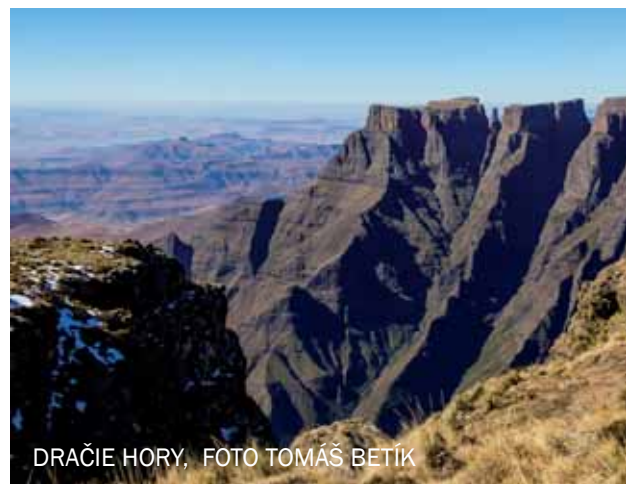
TEŠIL SOM SA DOMOV

Svoje rozhodnutie a pôsobenie na misii Marián uzatvára takto: Už pár týždňov som doma. A hoci pracovať v Afrike som chcel, rozhodol som sa tak a zo svojej práce som mal radosť, môžem povedať, že v určitom zmysle som sa tešil domov každý deň. Doma je vždy doma. Mys Dobrej nádeje či Viktóriine vodopády v Zimbabwe sú krásne a vyrážajú dych, na Rozsutec alebo Vápeč to aj tak nemá.

Život misionárov, najmä tých, ktorí v misii strávia väčšinu alebo celý svoj život, je veľmi často náročný. Treba ich podporovať modlitbami aj finančne, netreba však zabudnúť, že aj oni sú v prvom rade obyčajní ľudia, ktorých v náročných podmienkach poteší akýkoľvek, aj ten najmenší prejav blízkosti – list, balíček či telefonát. ■

NÁHODNÉ STRETNUTIA

DRAČIE HORY, FOTO TOMÁŠ BETÍK